

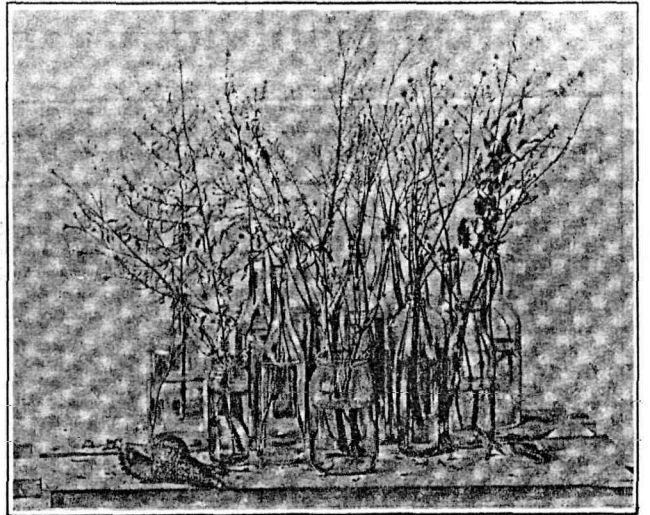
Ռուդոլֆ խաչատրեանը՝ Ծանօթ Ու Նոր

Գրեց ՄԱՐԻՆԱ ՍԱՄՍՈՆՆԱՆ

Ռուդոլֆ խաչատրեանն իրեն ամբողջութեամբ նուիրել է գծանկարին: Եթէ գծանկարը այլ նկարչների համար զեղարուեստական արտայայտութեան հասնելու օգնական միջոց է, ապա խաչատրեանի արուեստում այն գործառական անկախութիւնն է, ինքնուրոյնութիւնն է ստացել: Գծանկարին ծայտ լիզուով առաւել ամբողջականորեն է բացայայտուել նրա տաղանդը: Դասական կատարել գծանկարը արուեստագէտի ստեղծագործութեան մէջ համատեղում է ժամանակակից մտածորւթեանն եւ կատարելագործութեան հետ: Եթէ հայ նկարչները մեծ մասամբ յուզական հագեցուածութեան են հասնում գունային բարդ համադրութիւններով, ապա խաչատրեանը կարողանում է արտայայտել ամենամեծ գեղարուեստի ու յոյզեր՝ աշխատելով միայն մէկ գոյնի մատիտով: Նախորդելով հիմնականում դիմանկարի ժանրը, խաչատրեանը ստեղծել է շատ արտայայտիչ կերպարներ: Նրա ստեղծագործութիւններում մարդկային գէմբերն աչքի են ընկնում սովոր գեղեցկութեամբ: Նրանք մեզ յիշեցնում են վերածննդի վարպետների ստեղծած հոյակապ կերպարները: Եւ այդ գէմբերը պատկանում են մեծ մասամբ մեր ժամանակակիցներին: Սրանով հանդերձ, նա ամենեւին էլ չի զգար զարում իր մոդերններին: Գեղարուեստի նուրբ ճաշակը նրան թույլ է տալիս իր լրջպատի մարդկանց մէջ տեսնել գեղեցկը եւ այդ լրջպատի տեսնելիւնով ներկայացնել նրանց իր գործերում: Հոգեւոր արուեստ կեանք եւ ներքին նշանակալիութիւն կայ այդ գէմբերի վրայ: Անցողիկն ու անկայունը, մակերեսայինն ու անկարելորդ տեղ չունեն այստեղ: Ամենեւին էլ պարտադիր է, որ այդ մարդիկ ունենան իղջայական դիմապատկեր: Կերպարների ոգեշնչուածութեան չնորհիւ նոյնիսկ ոչ գեղեցիկ գէմբերը խաչատրեանի դիմապատկերներին: Սակայն այս հանգամանքը բնաւ չի խանգարում, որ

նկարչը պարզի մեզ իր պատկերած անձնաւորութիւնների ամենամեծ հոգեբանական բնութագիրը: Նրա դիմանկարների հերոսներից իւրաքանչիւրն ունի իր անկրկնելի անհատականութիւնը: Նկարչի ստեղծագործութիւնը մշտապէս սնւում է անցեալ դարերի փորձով: Հին վարպետների վեհաշունչ կերտուածքները ոգեշնչել եւ մինչեւ այսօր էլ ոգեշնչում են նրան: Բայց եթէ ժամանակակից նկարչների մեծամասնութեանը բնորոշ նորի որոնման յախուռն տեսլք, ապա խաչատրեանի համար աւելի բնութագրական է արուեստի զարգացման պատմութեան վրայ հիմնուով գեղարուեստական իղջալիքի կայունութիւնը: Դա արտայայտուում է ստեղծագործական ինչպէս ներքին կառուցուածքում, այնպէս էլ արտաքին տեսանելի գույնահոսներում: Այսպէս, ժամանակների կապը ցոյց տալու նպատակով նա իր կերպարներին զգեստաւորում է հին ժամանակների տարազներով: Դրանով նկարչը, կարծես, ցանկանում է հաւաստել, թէ մարդու էութիւնը դարերի բնիքացում, ի վերջոյ, նոյնն է մնում: Բացի այդ, հին տարազներն այդ ստեղծագործութիւններին որոշակի զարգանկարային արտայայտութիւն են հաղորդում:

խաչատրեանի նուրբ դասական գծանկարը հեռու է գեղացական ու մանրամասն տարտամ անորոշութիւնից: Յստակ գծագրուած մանրամասները ամենեւին էլ չեն խախտում ստեղծագործութեան ընդհանուր համապիւրութիւնն ու ներդաշնակութիւնը, քանի որ դրանք ենթարկուում են հիմնական գաղափարին, եւ ջանադիր քննութեան դէպքում էլ կերպարները մնում են ամբողջական ու օրկանական: խաչատրեանի գեղարուեստական հայեացքների կայունութիւնը, յստակ մշակուած ձեւագիրը եւ ինքնօրինակ ձիրքը նրան հնարաւորութիւն տուեցին դառնալու հայ անուանի նկարչներից մէկը: Նրա վաղ լրջանի ստեղծագործութիւններից անմոռանալի են Արու-Վայա Մահարու հիասլանչ դիմանկարը, «Ուսանողուհու» քըն-

«Խրանկար» (1981)

բուլ ու մաքուր դիմանկարը, լեզուաբան Մեղումեանի նուրբ թախիծով լի դիմանկարը, եւ, վերջապէս, «Իգիթեանի դիմանկարը»: խաչատրեանի առաջին ցուցահանդէսից յետոյ երեք տարի է անցել, եւ ա՜յն մի նոր ցուցահանդէս, այս անգամ արդէն ժամանակակից արուեստի թանգարանում, որտեղ արուեստագէտը ներկայանում է բոլորովին նոր որակ ձեւով բերած: Այն, նա չի դաւաճանել իր սկզբունքներին, իր զեղարուեստական հաւատաւին ու իղջալիքին: Արուեստագէտին վերստին ցնցում են նկարչի կատարողական վերտուղ արուեստագիտութիւնը, նրա ստեղծած կերպարները՝ ի հոգեւոր կատարելութեամբ, ներքին հմայքով: Դրանք զարմաց իր ժամանակակիցների, մեծ մասամբ արուեստի մարդկանց, իր բարեկամների ու մերձակորների դիմանկարներն են. դերասանուհի Մակակոյ, ռեժիսոր Ռեազանով, դերասան Մարեան: Այստեղ էլ նա հաստատիմ դասական գծանկարի գեղարուեստական սկզբունքներին եւ նոյնիսկ իր նորարարութեան մէջ դիմում է անցեալին՝ Չորդ դարում վերածնելով լեւկասի հինաւորը արուեստագիտութեան: Այդ յանրաի մոռացութեան մատնուած արուեստագիտութիւնը, որ մեծ չափով օգտագործուում էին վերածննդի մեծ նկարիչները: խաչատրեանը մոխացութեան գրկից ոչ

միայն դուրս բերեց, այլեւ նոր որակ հաղորդեց աշխատելու այդ եղանակին: Սրանում է Ռուդոլֆ խաչատրեանի նորարարութիւնը, որը եւ արժանի յաղոթութիւն եւ ճանաչում բերեց նրան:

խաչատրեանի նոր աշխատանքները հանրից շահեկանորէն տարբերուում են նրանով որ մեծ խորութիւն են հաղորդում լեւկաս խորքին եւ ստեղծում պատկերի արտաժամանակայնութեան պատրանք: Լեւկասի անհաղթ մակերեսը չէ՞ղոք պոխտակ թղթից տարբերում է նրանով, որ թաւշեայ, փափուկ մակերեսներով իր վրայ է հրաւիրում արուեստագէտների հայեացքը, այն մղելով նկարի խորը:

Նոր աշխատանքներում էլ նկարչը օգտագործում է սեպիսի ու կարմրամատիտի եւ լուսաստուերային թրթուռն տատանումները, չորիկի վարպետ կիրառումները ստեղծագործութիւնները դարձնում են նոյնքան լիարժեք ու հնչել, որքան դրանք կը լինէին վառ արտայայտիչ իւղաներկերի գէպքում: Այս առումով յստակապէս տպաւորիչ է կարմրամատիտով արուած «Բնորդուհու դիմանկարը»: Կարծես թէ ոսկի լոյս է հոսում նրա երիտասարդ, ողորկ ու տաք մարմինի ի վար: Նրա թրթուռն բանաստեղծութեամբ ու ոգեշնչութեամբ խաչատրեանը լեցուն գեղեցկութիւնը մեզ յիշեցնում է հին աշխարհի հանճարեղ քանակագործների ստեղծած մարմարէ չքնաղ արձանները:

Նկարչի ստեղծագործական իւրօրինակութիւնը, նրա վառ երեսակայնութիւնը արտայայտուում է նրանում, որ մեր ժամանակակիցների դիմանկարները հանդիսականի մէջ առաջացնում են զուգորդութիւններ անցեալ դարերի մարդկանց հետ: Վերցնենք թէկուզ Սովիեթ Եւրոպայի դիմանկարը: Ստեղծագործութեան անուստուից մենք տեղեկանում ենք, որ պատկերուած անձնաւորութիւնը մեր ժամանակակիցն է, սովետական արուեստաբան: Սակայն, չգիտես ինչու, նա աւելի չուտ յիշեցնում է հին Ռուսաստանի մայր ու անբարեհամբոյր մուսիկներին, որոնք սակայն առիթը բաց չէին թողնում պարծենալու իրենց ուժով ու խիզախութեամբ:

Նոյնը կարելի է ասել նաեւ Վ. Մ. դիմանկարների մասին, որի ինքնազու, կենսութիւնը գէմբը խորամանկ ժպիտը մատնում են, որ նրան ամենեւին էլ խորթ չեն այս կեանքի հանդերձն ու բարիքները:

Ռ. խաչատրեանի ստեղծագործութեան այս առանձնապատկութիւնը եւս ստեղծում է արտա-

(Շարք տեսնել 13րդ էջ)

Ռուդոլֆ խաչատրեան - Ինքնանկար (1981)

«Կանացի դիմանկար» (1981)

ԸՆԿ. ԶԱՒԷՆ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆ

(Ծար. Յոդ էջՆԳ)

Քիանս պաշտպանն եմ: Իրապես այ, մինչև իր մահուն օրը, մնաց թեթե-
հանի վերին այդ Մարմինն մէջ, պահելով՝ զայն որպէս հարազատ զաւակը
զինքն հովանաւորել Ռաւիւմար Ազատական Կուսակցութեան:

Հետո կը մար ցուցական փառքերէ, տեսանելի, աչք զարնող, կուրծք
ուռեցնող երեւոյթներէ: Խոնարհ էր: Եւ ճիշդ ասոր համար ալ ուզեց
ամբողջութեամբ ծառայել միայն իր Կուսակցութեան, առանց փորձուելու
իր ուժերը վստահել ուրիշ կազմակերպութիւններու — հոգ չէ թէ՛ բարեկամ-
վարչութիւններու մէջ: Հ.Բ.Ը. Միութիւնը, օրինակ, իբր կը նկատէր,
կը դուրսդար անոր վրայ, կը պաշտպանէր անոր զեկաւարները, սակայն
ան ուզեց իր անուան յոյնացեալ աւելի ՌԱԿի հետ, որովհետեւ, այդ օրե-
րուն դիւրին ալ չէր այնքան յոյնապաշտ Կազմակերպութեան մը հետ, որ տե-
ղական Կառավարութեան համար ոչ-բաղձալի կը նկատուէր:

Ու, վերջապէս, ընկեր Կոստանեանս նիւթապէս օժանդակեց մեր կազմակեր-
պութեան: Բացաւ որքան իր սիրտը ու հոգին, այնքան մը եւս իր քաակը:
Ամէն անգամ որ ալ երբ նիւթապէս պէտքը ունեցանք, դիմելու ունեւոր
ընկերներու, այդ հարուստներու կարգին չմոռցանք զինք: Գիտէիք թէ՛
հոգիով զեռ աւելի հարուստ էր քան զրամով, սակայն, երիտասարդ շար-
քայիներէ, երբ կ'երթային քալը: Ըսելու թէ քեզ ալ հարուստներու կարգին
կը դնենք, զիրենք երբեք յուսախար չէր ճամբրի:

«Ուրախ եղանք, քեզ տեսնելու, սիրելի Յակոբ» ըսելով զիս ընդունեց
իր խանութը, Պէյրութի Համրա թաղամասին մէջ, երբ Միացեալ Նահանգներ
քաջէն երկու տարի ետք Լիբանանի կարօտը կանչեց զիս ծննդավայրս: Եր-
կան խոսեցանք հէնէն ու մանաւանդ Ամբիկայէն ու այստեղի մեր չընա-
նակէն: Կը հետեւէ իւրաքանչիւր մեր քայլին: Կը սպասէր որ Կուսակցական
աւելի լայն գործունէութիւն ցուցարեւիք: Կանկալէր մանաւանդ որ
Միացեալ Նահանգներ նոր եկածներ աւելի նուիրուէր ազգային-կուսակ-
ցական կեանքին, որովհետեւ կ'ըսէր «Ձեր խմբորդ տարբեր է»: Հարկեց զիս
յաջորդ օրը ներկայ ըլլալու ՌԱԿ Շուշանի Ակումբի Ուսուցիչներու Օր-
ուան հանգչանք: Ու աւելցուց ըսելով «Ուսուցիչ էմ, բայց անոնց պաշտ-
պարը»: Ելած ատենս ականջիս փսփսաց «Մօ, մեր զգիծը կը պահես, բաւա-
կան վրայ դրած եմ»: Ու յաջորդ օր զայի թէքեան Կեդրոն: Ձիս ընդու-
նեց: Այդ օր հոն էին իմ բոլոր ճանցած ուսուցիչներս, դաստիարակ-
ներս, բոլորը: Հոն էր մեր զեկավարութիւնը: Համեմատական խաղաղութիւն
մըն էր որ քով-քովի բերած էր անխոր բոլոր մեր սիրելիները:

Ու հոն էր որ վերջին անգամ արցունքով հրաժեշտ տուի աննանայ Հայր
Սուրբին: Կարգիւսան Վարդապետին, մեր սիրելի Առիւծին ու Հայրենակի-
ցին՝ Զահրապին, Հայ Դատի քաջ զինուորին՝ ընկեր Գերասիմին, սիրելի
ընկեր Կրպոյտանին ու վերջապէս ընկեր Կոստանեանսին: Անոնցմէ որեւէ
մէկը չեկաւ Ամբիկա:

Ու այսպէս, յաջորդաբար ինկան կաղնիները մէկ-մէկ:

Յարգանք իրենց յիշատակին: Յարգանք յաւէտ ողբադեպ ընկեր Զաւեն
Կոստանեանի յիշատակին:

Քրքմի, Նիւ Ճըրզի

ԷՏՈՒԼՐՏ ԾԵՐԵԾԵԱՆ

(Ծար. առաջին էջՆԳ)

Տան յաճախ ժայռի նման անիւտ
պաշտօնատարներու մէջ՝ ան բաւա-
կան պարզ ու անկեղծ է:

Խոտորու ձերիճեանի պաշտօնա-
կալութիւնն է վեր, ինքն եւ իր մե-
ծաւորը: Լերի Սփիւրիս, զրեթէ լրիւ ստանձնած են Ռեկրի
վարչութեան արտօսին քաղաքակա-
նութիւնը յայտարարողի եւ պարզա-
րոտողի պաշտօնները:

Նախքան իր ներկայի պաշտօնը,
ձերիճեան ինչ երկու Ոստանի էր
Պետական Բարոյագրութեան մէջ:
Աւելի առաջ, ան ծառայած էր իբրեւ
քաղաքական պաշտօնատար՝ Սփիւրի
Արեւելքի, Ֆրանսայի եւ Սոցիա-
տական Միութեան մէջ:

Ան Սպիտակ Տուն կը ժամանէ առա-
ւօտեան ժամը 6-30ին, խորհրդակ-
ցութիւններ ունենալու Ազգային
Անվտանգութեան Խորհուրդի եւ
Պետական Բարոյագրութեան պա-
տասխանատուներուն հետ, Լերի
Սփիւրիսն ուղեցողք մը պատրաստե-
լու համար: Օրուան ընթացքին ան
կը պատասխանէ տասնեակներով
հետախույզին հարցաւորումներու,
տուն մեկնելէ առաջ, որ յաճախ կը
պատահի երեւոյթան լրատուութիւն-
ներէն ետք: Երբեմն յոյնիսկ տունը
հետաձայններ կը ստանալ պատաս-
խանելու համար հարցումներու:

ձերիճեան կը խորհի որ սոսկա-
րկային չափ փառանքի կան թղու-
նելով այգիան չափ հանրային եւ
քաղաքականապէս զգայուն պաշտօն
էր: Արեւելքի Մարտապիւսն մէջ
գտնուող պաշտօնեաններուն մե-

ծամաստութիւնը կ'ուզէին անանուն եւ
անհիմ ըլլալ, մինչ հոս ամբիւն ցու-
ցադրուածութիւնը այնքան մեծ է:
«Քերիւս իսկապէս կը զուար-
ճանամ շնորհիւ ծայրը պարե-
լով»: ձերիճեան կ'ըսէ նաեւ թէ
«Այս գործին մէջ հանրա-
յին սխալների չափազանց բարձր
հասանակամութիւն մը կայ: պէտք է
կարեւորապէս պահել եւ նիւթին վստա-
հութիւնը, եւ անձնական անկեղծու-
թիւնը»: մամլոյ անդամներուն եւ
պաշտօնեաններուն հետ:

Բաղադրուելով Սպիտակ Տան եւ Պե-
տական Բարոյագրութեան մօտ իր
փորձառութիւնները, ձերիճեան
կ'ըսէ թէ Արտաքին Նա-
խարարութեան մէջ որոշում մը կա-
յացնելու համար նկատի կ'առնուէր
միայն արտաքին քաղաքականու-
թեան շահերը, մինչ Սպիտակ Տան
մէջ ներքին եւ արտաքին քաղաքացի-
նութիւնները կը ներթափանցեն:
Արտաքին քաղաքականութիւն մը
ճշդելու ատեն Սպիտակ Տան մէջ,
ի մօտ պէտք է ունենալ նաեւ ներ-
քին հարցերը:

ձերիճեան հասակ առաւ Քուրդի
(Նիւ Եօրք) մէջ, որին հայ քաղա-
քական սպասաւանդներու, որոնք
ճաշարանի գործով կը զբաղէին: Ան
լեզուներու գիտութեան մէջ արտա-
սովոր տալանդ մըն է: Կը խօսի
Ֆրանսերէն, Ռուսերէն, Հայերէն եւ
արաբերէն: Ժամբողջելու անոնք մը
զինքն տարու գէպի Արտաքինեալ Մա-
ռայութիւն, 1963ին, ձորճեան
Համալսարանէն վկայուելէ եւ Բո-
րլայի մէջ իբրեւ պիւնտր ծառայելէ
ետք: Կ'ապրի Մերիլենտի մէկ ար-
տարձանին մէջ, իր կ'ըսէ՝ Ֆրանս-
տապի եւ երկու գրականներուն հետ:

«Կլարա» - Գործ՝ Տ. Պալեանի

ՆԿԱՐԻՉ ՏԻԳՐԱՆ ՊԱԼԵԱՆԻ ՆՈՐ ՑՈՒՑԱՀԱՆՐԷՍԸ

Նկարիչ Տիգրան Պալեանի գոր-
ծերուն ցուցահանդէսը տեղի պիտի
ունենայ, 1 - 3 Նոյեմբեր, 1985,
Պէյրութի Հայ Աւետարանական Ա.
Եկեղեցւոյ մէջ:

Տիգրան Պալեան՝ համեստ արուես-
տագետ մըն է, որուն նկարները
զգայնութեան եւ խաղաղութեան
ցոյց մը կը կրեն, բնութեան պաշ-
տամունք մը կը զգացնեն, լոյսի ճա-
նաչելով: Իր պատանդները կը պատկե-
նեն տեսարաններ Միջին Արեւելքէն,
պատմական Հայաստանէն, եւայլն:

Ան իր նկարչական վարժութիւնը
ձեռք ձգած է տաղանդաւոր նկարիչ

Արմիսի մօտ: Ասկէ մանաւանդ իր
հակումը՝ Լիբանանի եւ Հայաստանի
տեսարաններ նկարելու:

Արարատ լեռան մէջ նկարը լաւա-
զօյնս կը ներկայացնէ իր ոճն ու
ստեղծագործութեան նկարագիրը,
իր պայծառ լաւատեսութեամբ: Այ-
րուստ ուրախութիւնը զգալի է իր
կուսակներուն մէջ, ինչպէս նաեւ
բնութեան մեծարանքը:

Ան անգամ է Ամբիկայէն Նկա-
րիչներու Միութեան եւ Ուրթթա-
ունի Արուեստի Միութեան:

ՍՐՈՒՆԵԱՍԱՒԻՐ

Ռ. ԽԱՀԱՏՐԵԱՆ

(Ծար. 7րդ էջՆԳ)

մանակայնութեան պատրանք: Նախ-
օրէք իմանալու ղեկավար, թէ ում
զիմանալուն է պատկերել նկա-
րիչը, անհնար է ճշգրտօրէն որոշել,
թէ որ դարարձանին եւ որ ժողո-
վրդին է պատկանում կերպարը: Նրա
ստեղծագործութեան մէջ իրենց ար-
տագործունէն են գտնում տարբեր զա-
րաշխիւներին ու տարբեր ժողո-
վարիչներին առանձնապատկութիւն-
ները:

Արանում է արտայայտուում նկարիչի
ստեղծագործական պրպտուններին
գործիականութիւնը, որ պատ-
կերանքին կոնկրետութեան, դասա-
կանօրէն յստակ գծանկարի, ստեղ-
ծած կերպարներին իրապաշտութեան
ու հաստատութեան հետ միասին ոչ
թէ արձանագրում, այլ ժամանակա-
կից ուրիշ նկարիչներին ոչ պակաս
վերացարկում է իրականութիւնը:

Ժամանակակից արուեստում առ-
կայ են երկու միտումներ: Նկարիչ-
ների մի մասը զեղարուեստական
պատկեր ստեղծելու ընդհանրապէս
հրաժարում է իրականութեան
առարկայական պատկերումից, մի
մասն էլ, ընդհակառակը, չի հրա-
ժարում գրանցել, սակայն արտաքին
կաղապարով վերածում է խորհրդա-
նիւն: Վերջիններին թուի է պատ-
կանում նաեւ Ռուզուֆ Ռաշադ-
եանը:

Դիմանկարներին բացի, Ռաշա-
դեանն ունի նաեւ մի շարք յօրի-
նումներ ու իրանկարներ: Յուցա-
հանդէսում ներկայացուած աշխա-
տանքներին առանձնապատկ ու-
ղադրութիւն է զրաւում «Մաղիկներ»
իրանկարը: Այս աշխատանքը
առանձնապէս է իր անսովոր մա-
րութեամբ, կատարելութեամբ ու
նրազեղութեամբ: Նրա մէջ վաղ

զարնան թարմ շուշ կայ, դասական
յօրինակներին կանոններով շար-
ուած շէրի միջինց պայցիկ ու ձեռք
ընթիւղներն են յաւնում՝ հանդիսա-
կանի հոգում արթնացնելով կեցող-
թեան հրճուաքի զրնգուն հնչիւն-
ներ:

Ռաշադեանի ստեղծագործու-
թիւնը հասկանալի ու մօտ է բոլոր
նրանց, ովքեր արուեստում փրնո-
ւում են կատարելու ու զեղեցիկը:
Այդ արուեստը մարդասիրական
է ու ամբողջական իր հէնքով, այդ
պատճառով էլ՝ զիրարատելի յոյն-
իսկ նրանց համար, ովքեր անձանթ
են ժամանակակից կերպարուեստի
բաւարարան միտումներին: Ահա ին-
չու ցուցահանդէսը այդքան բազմա-
թիւ աղբյուրներ է զրաւում:

Ռաշադեանի վերջին ցուցահա-
նդէսը ցոյց տուեց, որ ձեռք բերածով
երբեք չզոհացող, արուեստում շա-
րունակ նոր ուղիներ որոնող նկա-
րիչ ի զօրու է հրամցնել այնպիսի
անակնկալներ, որ ոչ ոք, անգամ իսկ
ինքը, չի կարող նախօրէ զուշակել:
Սակայն ակնյայտ է մի բան. նկարիչ
արուեստի զարգացման յաջորդ ա-
ստիանը նրա ստեղծագործութեան
որակի բարձրացման մի նոր փուլ,
զօնակարական արուեստի զար-
գացման մի նոր՝ աւելի բարձր պա-
կարակն է վերածում մեզ: Այդ է մի-
շում նաեւ ցուցահանդէսում ներ-
կայացող «Ռեքոնստրուկցիա»
Մենք տեսնում ենք Ռաշադեանի
նկարակալի առաջ, մատիւր ձեռքին
աշխատելիս:

Նրա ղեկավար փտահոլութեամբ, իր
կոշման հանդէպ հաւատով է լե-
ցուն, սեւեւուն հայացքը, ասեւ,
ցանկանում է թափանցել նիւթի անի-
մանալի խորքերը, իսկ ձեռքը պատ-
րաստ է իր անկրկնելի մատնահո-
քերը թողնել անաղարտ լեւկասի
վրայ:

Հայեր Հրախրուած Փոխ-Նախագահ Ճորն Պուշի Կողմէ

Տիկ. Պարպարա Պուշ, Ճորն Պուշ և Արթուր Տատեան
(Տես էջ 5)

«Նիւ Եորք Թայմզ» Կը Ներկայացնէ Է. Ճերենեանը

«Նիւ Եորք Թայմզ» օրա-
թերթը Ձորեկաբերի, Հոկ-
տեմբեր 16ի թիւին մէջ կու-
տայ Մայիտակ Տան թիւ Երկու
Խօսակի՝ Էտուրո Ճերենե-
անի՝ դիմաւորութիւնը «Նոր
Վարդ» Մայիտակ Տան մամ-
լոյ տատակներուն մէջ»
խորագրով: Ստորեւ յօդ-
ուածին ամփոփումը:

Հակառակ անոր որ Էտ-
ուրո Ճերենեան՝ Մայիտակ
Տան երկրորդ Խօսակին է-
րազարկան հարցերու մէջ,
ան յաջողեցաւ երեւան գալ
իրեն Մայիտակ Տան հետա-
քորդական և արտասովոր
դէմքերէն մէկը:

Տարիներէ ի վեր, ան առա-
ջին անձն է որ մարզուելով
Արտերկրիկայ Մասայու-

Էտուրո Ճերենեան
Բնան (Փօրին Սըրվիս) մէջ,
պաշտօն վերցուցած է իրեն
Մայիտակ Տան Խօսակ: Ճե-
րենեան ապագայաբանական
գիտնական մըն է: Մայիտակ
(Ծաթ. ք տեսնել 13րդ էջ)

Արամ Խաչատրեանի Կիսանդրին Կը Զետեղուի Մարտէլի Երաժշտանոցը

Մայիտակ 28ը յիշատա-
կելի օր մը պիտի մնայ Հայ
Երաժշտութեան տարեգրու-
թեան մէջ: Այդ օր, Ֆրանսա-
յի Մարտէլի նախարար և
Մարտէլի բազմապետ Կաս-
տիս Տրֆեր թողուելը կա-
տարեց Արամ Խաչատրեանի
կիսանդրիին, որ կը գտնուի-

ուէր Մարտէլի երաժշտա-
նոցը: Այդ առիթը խօսք տուին
նախարարը, Հայաստանի
Երգահաններու Միութեան
նախագահ Եղուարդ Միրզոյ-
եան և Արամ Խաչա-
տրեան Հիմնարկի նախագահ
Հիմնադիր՝ Արշամ Պապա-
յան: Կիսանդրին գործն է
Հայրենի քանթակարծ Լե-
ւոն Թորմանեանի:

Ապա Մարտէլի օփերային
մէջ տեղի ունեցաւ նուագա-
հանդէս մը, որպէս մեծա-
րանք՝ Առնօ Բարաջանեանի
նախագահը կը բաղկանար
Ա. Խաչատրեանի (Սպար-
տակուս) և Բարաջանեանի
գործերէն: Ինչպէս նաև
Բարաջանեան-Ա. Յարու-
թիւնեանի «Երկու դաշնակի
Ռափստիսի», ներկայու-
թեանը՝ Արեւմտեան Յարու-
թիւնեանի: Նուագահան-
դէսին իր մասնակցութիւնը
բերու ջութակահար Ժան
Տէր-Միկէլեան:

Վազգէն Ա. Հայրապետի Խօսքը Գահակալութեան Երեսնամեակին Հանդիսութեան

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա.
Հայրապետի Գահակալութեան 30ամեակը
տօնախմբուեցաւ հանդիսաւորապէս Ս. Էջ-
միածնի մէջ 29-30 Սեպտեմբեր, 1985, ի ներ-
կայութեամբ Հայոց՝ եկեղեցւոյ գրեթէ բոլոր
Առաջնորդներուն և բազմաթիւ օտար հիւ-
րերու:

Կիրակի օր, Ս. Էջմիածնի մէջ Ս. Պատա-
րազը մատոյց և բարոյեց Ամերիկայի Արե-
ւելեան Թեմի Առաջնորդ Թորգոմ Արքեպս.
Մանուկեան: Նոյն երեկոյեան, ի պատիւ
Վեհափառին, տեղի ունեցաւ ճաշկերոյք մը,
որում ըմբօքքին խօսք առին պատգամա-
ւորներ:

Երկուշաբթի երեկոյեան, կազմակերպուե-
ցաւ հանդիսաւոր ճիստ մը: Խօսք առաւ
առաջին հերթին, Վեհափառ Հայրապետը:
Միւս խօսողներն էին Վրաց Կաթողիկոս Իլիա
Բ., ռուս եկեղեցւոյ կողմէ՝ Մետրոպոլիտ
Ֆիլարետ, Ս. Միութեան և Հայաստանի
եկեղեցական հարցերու կառավարական պա-
տասխանատուները, Շմորիկ Պատրիարքը,
Միոն Արքեպս. Մանուկեան:

Հոկտեմբեր 1ին, պատուիրակները, առաջ-
նորդութեամբ Վեհափառ Հայրապետին, այ-
ցիկեցին Միջինեանկարեղի Եղեռնի Յու-
շարժումը, ապա վարչապետարան, ուր գի-
րեմէ ընդունեց վարչապետ Պապիկ Սարգս-
եան: Վեհափառն էմբ. յամարձ Երեւան
գետրակամներուն, խօսք առաւ Գահիրէի
Առաջնորդ Զաւէն Արքեպս. Չիլիմեան:
Յաջորդ օրը կայացաւ Խաչիկոյանական խոր-
հրդակցական ժողով մը:

Ստորեւ կուտամք Վեհափառ Հայրապետին
արտասանած սփանջելի խօսքը:

«Լուսով թով Գրիստոս ամենեքեան
լուսաւորեցաք»:

Իմ աչքերը եւ լսուիս բացեցի 1908 թուի Սեպ-
տեմբերի 20ին, Բուխարեստում, որ ունիւնէր
նշանակում է «Երախտութիւնների բաղադր»:

Հայկական Հարցով Հաւթօղլու Իր Գծողութիւնը Կը Ցայտնէ Արժանքի Արտաքին Նախարարին

Թուրքիոյ Արտաքին Գործա-
վար Վահիդ Հաւթօղլու, որ
ՄԱԿի 40րդ նստաշրջանին առ-
թի կը գտնուի Նիւ Եորք,
հանդիպած է Արժանքի Ար-
տաքին Գործող Նախարար
Տանթէ Գափուրոյի եւ իրեն
ըսած թէ Արժանքին «մեծ պիտի
մը կը գործէ Հայկական Հար-
ցին նկատմամբ իր որոնքած
դիրքով» և թէ «Արժանքինեան
Խորհրդարանը Թուրքիոյ հա-
ղէպ ոչ-բարեկամական արարք
կ'ընէ վաւերացնելով իրեն թէ՛

Երեսնամեակ տարիներ անց, Արտաքին տնտր-
ութեմ մի խղճուի հայ աղօթքի տան մէջ իմ հոգին
բացեցի մի այլ լույսի դիմաց, որի ճանապարհով
փորձեցի գտնել աղբիւրը անճանճօ լույսի: Եւ
Աստուծոն փնտռելու ճանապարհին եւ գտաւ
Սուրբ Էջմիածինը եւ իմ Մայր Հայրենիքը, ու
խոնարհութեամբ ճակատագրի առաջ, դառնալով
առաջին պատասխանը՝ ձեր լուսաբանական հաջրերի
եկեղեցուն:

Այդ օրտանցի անցել եմ երեսուն տարիներ:
Երեսուն տարիներ երազանքների ու մտահոգու-
թիւնների, երեսուն տարիներ յուսախաբութիւն-
ների ու որոնումների, երեսուն տարիներ լարուած
աշխատանքի, երեսուն տարիներ իրազորութեան
թիւ: Այդ մասին չէ որ պէտք է խօսեմ: Այլ միայն
պարտաւոր եմ գոհութիւն յայտնել Աստուծոն, որ
այդ երեսուն տարիների հոգեւոր ու միջակայն
շինարար իրազորութեանը կայունեցին իմ ան-
ուան հետ: Եւ ի՞նչ նկատում եմ բախտաւոր Հայ-
րապետ: Եւ աշխատել եմ, ի՞նչս ի՞նչ հասարակիւմ
(Ծաթ. ք տեսնել 8րդ էջ)

Ռուսով Խաչատրեանի Ցուցահանդէսը Տիրոջ Մէջ

Հայրենի տաղանդաւոր նկարիչ Ռուսով Խաչա-
տրեանի գործերուն ցուցահանդէսը տեղի պիտի ունե-
ցայ Տիրոջ Մէջ. Յովհաննէս Եկեղեցիին համալիրին
մէջ, 17 Հոկտեմբերին, կազմակերպութեամբ եկեղեց-
ւոյ գեղարուեստի յամանախումբին:

Հոկտեմբերի վերջաւորութեան ցուցահանդէսը պիտի
փոխադրուի Լուս Ամենիւր:

Ռուսով Խաչատրեանի գծանկարային նուրբ, դասա-
կան ստորագիծներով արտահայտ առանձնաշատու տեղ
մը կը գրաւէ հայրենի նկարչութեան մէջ: «Թանգա-
րանային արժեք» ըսած է ռուս արուեստագետ մը, Մոս-
կուա ապրող եւ իր ստեղծագործող հայ արուեստագե-
տին ստեղծագործութեանց մասին:

(Տես էջ 7)

